

Procesbeschrijving

Versterking van de kandidaatstellingsprocedure¹

Datum versie: 20241209

1. Procesbeschrijving van hoofdlijnen huidige en versterkte kandidaatstellingsprocedure²

Nr	Processtap	Processtap huidige procedure	Uiterste termijn huidige procedure	Processtap nieuwe procedure	Uiterste termijn nieuwe procedure ³
1a	Registratie aanduiding en/of logo.	De politieke partij dient een registratieformulier in te vullen en deze samen met de statuten van de vereniging in te dienen bij het centraal stembureau. Het CSB checkt bij KvK of de betreffende bestuurders ingeschreven zijn. ⁴	Registratie kan doorlopend plaatsvinden tot uiterlijk 42 kalenderdagen voor de dag van kandidaatstelling van een verkiezing.	Registratie vindt plaats via een centraal digitaal platform: het elektronisch kandidaatstellingssysteem (e-KS). Partij vraagt aan CSB autorisatie voor het gebruik van e-KS. De partij moet statuten uploaden, KvK-nummer melden en	De uiterste termijn voor registratie wordt nog nader bepaald op basis van de overige termijnen vastgesteld voor de kandidaatstellingsprocedure. Vooralsnog wordt uitgegaan van de huidige 42 dagen. ⁵

¹ Deze procesbeschrijving is een bijlage bij de Uitvoerbaarheidstoets elektronisch Kandidaatstellingssysteem (e-KS) van de Kiesraad van 9 december 2024 en is gebaseerd op het advies van de Kiesraad over de versterking van de kandidaatstellingsprocedure van mei 2022, de aanvulling daarop van 11 januari 2024 van de Kiesraad en de hoofdlijnennotitie van de minister van 16 april 2024.

² De beschrijving van de huidige procedure is ontleend aan een eerder door BZK opgestelde procesbeschrijving.

³ N.B. In deze kolom wordt uitgegaan van de inzichten van november 2024. De termijnen kunnen daarom afwijken van die in het advies van de Kiesraad 2022. Zie ook de tabel Planning/acties hieronder.

⁴ Bewijs van inschrijving KvK hoeft niet meer. CSB checkt zelf bij KvK.

⁵ Deze termijn kan korter dan 42 dagen. De termijn is gebaseerd op de algemene beslistermijn van 6 weken van de Awb. Ook met de huidige werkwijze zou 28 dagen (4 weken) al voldoende kunnen zijn. N.B. Wel rekening houden met beroepsprocedure. Het is een optie dat de beroepsprocedure parallel loopt aan de periode van KS. (Kan nu in principe ook, als CSB pas laat in de periode van 42 dagen beslist.) Indien dan een door het CSB afgewezen aanduiding alsnog wordt erkend (of afgewezen) door de rechter, kan de aanduiding alsnog worden toegevoegd aan de lijst (of van de lijst worden gehaald). Op/bij de lijst kan hierover dan een opmerking worden geplaatst, zodat voor kandidaten en ondersteuners duidelijk is dat de aanduiding nog niet zeker is. De beroepstermijn is o.g.v. artikel G 5 zes dagen na publicatie in de Staatscourant; artikel D 8 is van toepassing (versnelde behandeling). Aanpassing van termijnen vergt afstemming met ABRvS. N.B. Doorwerking aanduidingen en logo's geldt slechts voor zover ze onherroepelijk zijn. Dat is dus ná ten minste zes dagen ná publicatie in de Staatscourant. En als er beroep wordt ingesteld duurt het sowieso nog langer.

		Stukken kunnen via mail en/of post worden aangeleverd.		aanmelden. Incl. goedkeuring bevoegd bestuur. CSB checkt bij KvK of de betreffende bestuurders ingeschreven zijn. Terugvaloptie papier: toesturen per post of e-mail. (Logo moet wel altijd digitaal worden verzonden.) CSB voert de aanduiding en/of logo in e-KS.	
1b	Waarborgsom registratie aanduiding en/of logo	Politieke partij betaalt waarborgsom; CSB constateert dat waarborgsom is betaald.	De waarborgsom moet voor het eind van de termijn worden betaald. De aanvraag geldt pas als ingediend als de waarborgsom is betaald.	Geen wijziging.	Geen wijziging.
2	Betaling waarborgsom kandidatenlijst (voor 'nieuwe' partijen)	De politieke partij maakt de waarborgsom over. Het centraal stembureau controleert de betaling en verstrekt het betalingsbewijs (model H 12). De partij neemt het betalingsbewijs op in de papieren stukken die samen met de kandidatenlijst worden ingeleverd bij het centraal stembureau.	De uiterste termijn voor betaling van de waarborgsom is 14 kalenderdagen voor de dag van kandidaatstelling (termijn van orde, herstelbaar verzuim).	Op basis van de door het CSB in e-KS ingevoerde gegevens is duidelijk of het een partij betreft waaraan in de voorgaande verkiezing een of meer zetels zijn toegekend. Zo nee dan moet een waarborgsom worden betaald. De politieke partij geeft via het digitaal platform de nodige informatie door (zoals vanaf welke rekening de waarborgsom is overgemaakt). CSB controleert betaling waarborgsom en accordeert in e-KS.	Het betalen van de waarborgsom moet voorafgaand aan de inlevering van de lijst. Een partij kan pas een lijst indienen na betaling van de waarborgsom. Het betalen van de waarborgsom is dus geen herstelbaar verzuim. ⁶
3	Het indienen van de kandidatenlijst	(a) Het inleveren van de kandidatenlijsten gebeurt op de dag van kandidaatstelling.	De kandidatenlijst wordt ingediend op de dag van kandidaatstelling, 44 kalenderdagen voor de dag	(a) De partij stelt de kandidatenlijst op in het e-KS. Het e-KS wordt een aantal weken van tevoren 'opengesteld'.	De kandidatenlijst wordt ingediend op de 1 ^e dag van de periode van kandidaatstelling. Deze periode loopt van dag 51

⁶ Dit betekent wel dat de partij die het niet eens is met de waarborgsom, zich wel móet schikken in het oordeel van het csb en pas na de I 4 zitting in beroep de waarborgsom terug kan eisen.

		(b) De kandidatenlijst met bijbehorende stukken dient in persoon en op papier te worden ingeleverd door een gemachtigde die kiesgerechtigd is. (c) Onderdeel van de stukken is een schriftelijke verklaring van iedere kandidaat dat hij instemt met zijn kandidaatstelling op deze lijst binnen de genoemde kieskring(en). Ook wordt voor iedere kandidaat een kopie van een identiteitsdocument aangeleverd.	van stemming van een verkiezing.	(b) De kandidaten op de lijst kunnen digitaal – na identificatie via een elektronisch identificatiemiddel⁷ – hun gegevens controleren en instemmen met hun kandidatuur. Daarbij worden alle nodige verklaringen afgelegd en zo nodig toegevoegd. (H 7 lid 3; H 9; H 10/10a; bij EP ook Y 13 en Y 35.) >e-KS checkt en constateert onjuistheden op basis van info in e-KS en BRP (c) Indien van toepassing: ondersteuningsverklaringen, zie punt 4. (d) Nadat via een digitale rapportage is vastgesteld dat de lijst compleet is en voorzien van alle gevraagde verklaringen, kan de lijst worden ingediend. De inleveraar van de lijst identificeert zich via een elektronisch identificatiemiddel. (e) In e-KS is inleveraar geregistreerd als gemachtigd om aanduiding boven lijst te plaatsen. > CSB checkt bevoegdheid en kiesgerechtigdheid inleveraar.	t/m 47. Inlevering van de volledige lijst kan alleen op dag 51; de dagen 50 t/m 47 zijn uitsluitend voor verzuimherstel. Indien e-KS meerdere dagen niet beschikbaar is, kan de periode KS worden verlengd met max. 3 dagen en de I 4 zitting zo nodig doorschuiven.⁸ Door Kiesraad, in overleg met minister BZK (ook bij decentrale verkiezingen).
4	Afleggen van ondersteuningsverklaringen	(a) Het afleggen van de ondersteuningsverklaring gebeurt in persoon bij het gemeenteloket.	Een ondersteuningsverklaring kan worden afgelegd binnen een termijn van 14 dagen voorafgaand aan of op de	(a) Een ondersteuningsverklaring kan digitaal worden afgelegd door de kiezer met een elektronisch identificatiemiddel, of in persoon bij de gemeente. Indien via de gemeente, maakt de ambtenaar t.b.v.	Een ondersteuningsverklaring kan tijdens een periode van 11 kalenderdagen worden afgelegd, t/m de dag van kandidaatstelling.

⁷ Vooralsnog gaan we uit van identificatie via DigiD.

⁸ Optie: eventueel ook verdergaande verlenging mogelijk maken; dit gaat dan ten koste van de tijd voor drukken stembiljetten c.a.

		(b) Op de ondersteuningsverklaring is opgenomen de lijst van kandidaten zoals voorgesteld door de partij. (c) Een kiezer kan slechts één ondersteuningsverklaring afleggen. (d) Een ondersteuningsverklaring kan niet meer worden ingetrokken.	dag van de kandidaatstelling.	de kiezer een digitale ondersteuningsverklaring en geeft een schriftelijke en ondertekende bevestiging mee aan de kiezer.⁹ (b) De kandidatenlijst is opgesteld door de partij en is zichtbaar via het e-KS¹⁰; de kiezer heeft toegang tot e-KS via een door de partij toegezonden link of code; de kiezer verklaart kennis te hebben genomen van de kandidatenlijst en hiermee in te stemmen.¹¹ (c) Een kiezer kan slechts één ondersteuningsverklaring afleggen. Dubbelingen worden automatisch onderkend en niet toegelaten. (d) Een ondersteuningsverklaring kan niet worden ingetrokken. (e) De ondersteuningsverklaringen worden afgelegd t.b.v. de partij; de partij levert ze in samen met de lijst.	N.B. Het verdient sterk aanbeveling om pas te starten met ondersteuningsverklaringen indien alle kandidaten hebben ingestemd met hun kandidatuur. Het systeem verplicht hiertoe niet, maar als de kandidatenlijst wordt gewijzigd, vervallen reeds afgelegde verklaringen. Als er voldoende verklaringen zijn, wordt de optie afgesloten.
5	Kennisgeving van vastgestelde verzuimen door het centraal stembureau	Op de dag na de kandidaatstelling controleert het CSB de papieren documentatie op verzuimen tijdens een zitting.	De zitting vindt 1 kalenderdag na de dag van de kandidaatstelling plaats.	Tijdens de KS periode controleert het centraal stembureau het geheel van de aangeleverde informatie op verzuimen en informeert de politieke partij. Er is geen sprake van een (I 1) zitting, maar van een periode van beoordeling.	Het centraal stembureau informeert de inleveraar / partij zo snel mogelijk, zo mogelijk dezelfde dag of anders de volgende dag en uiterlijk de 2^e werkdag na het indienen van de kandidatenlijst.

⁹ Uitgangspunt: Er vinden direct via BRP checks op kiesgerechtigdheid e.d. plaats, zodat de kiezer meteen weet of zijn verklaring akkoord is.

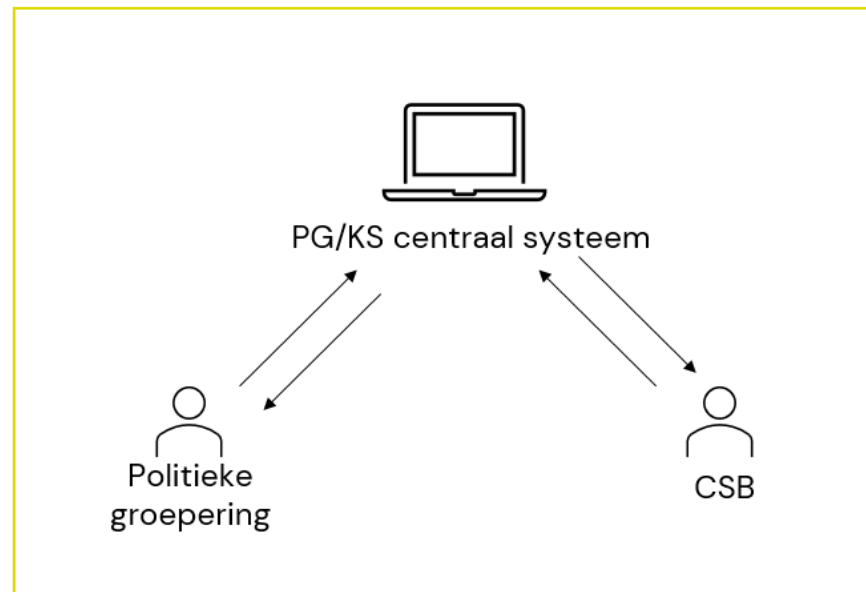
¹⁰ Lijst is i.i.g. zichtbaar voor betreffende kiezer (via toegezonden link). Publicatie van de lijst voor derden wordt overgelaten aan de partij.

¹¹ De vraag of de namen van de kandidaten op de ondersteuningsverklaring vermeld moeten worden is niet meer relevant; de kandidatenlijst is bekend via het e-KS.

6	Herstel van verzuimen op de kandidatenlijst	De politieke partij herstelt de vastgestelde verzuimen en levert de documentatie op papier aan bij het centraal stembureau.	Op basis van de Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen (npvv) kan de partij geconstateerde verzuimen nog herstellen in de twee kalenderdagen na de zitting van het centraal stembureau (zie 5).	De partij herstelt de vastgestelde verzuimen. De informatie wordt aangeleverd via het e-KS. CSB beoordeelt ingeleverde gegevens weer z.s.m. en informeert inleveraar. Zo nodig is aanvullend herstel mogelijk.	Verzuimen kunnen worden hersteld t/m de laatste dag van de periode van kandidaatstelling (dag 47). Op dag 47 kunnen nog verzuimen worden hersteld, maar koppelt CSB niet meer terug. N.B. eindtijd dag 47 17.00 uur.
7	Zitting centraal stembureau	Het centraal stembureau beslist in een openbare zitting over de geldigheid van de lijsten, de handhaving van kandidaten en benaming.	De zitting vindt 4 kalenderdagen na de dag van de kandidaatstelling plaats.	Het centraal stembureau beslist in een openbare zitting over de geldigheid van de lijsten, de handhaving van kandidaten en aanduiding. Het centraal stembureau publiceert het proces-verbaal over de kandidaatstelling online.	CSB zitting op dag 43. CSB benut de dagen 46 t/m 44 voor onderzoek. (Dag 46 is zaterdag en 45 zondag.)
8	Uiterste termijn voor indienen beroep bij Raad van State		Indienen beroep bij RvS kan tot vier kalenderdagen na datum beschikking CSB.	Ongewijzigd.	Beroepstermijn blijft 4 dagen.
9	Uiterste termijn voor uitspraak beroep door Raad van State		Uitspraak van de afdeling rechtspraak RvS uiterlijk de zesde kalenderdag na ontvangst beroepschrift.	Ongewijzigd.	Beslistermijn blijft 6 dagen.
10	Dag van stemming	Dag van stemming		Dag van stemming	Bepaald bij wet of KB.

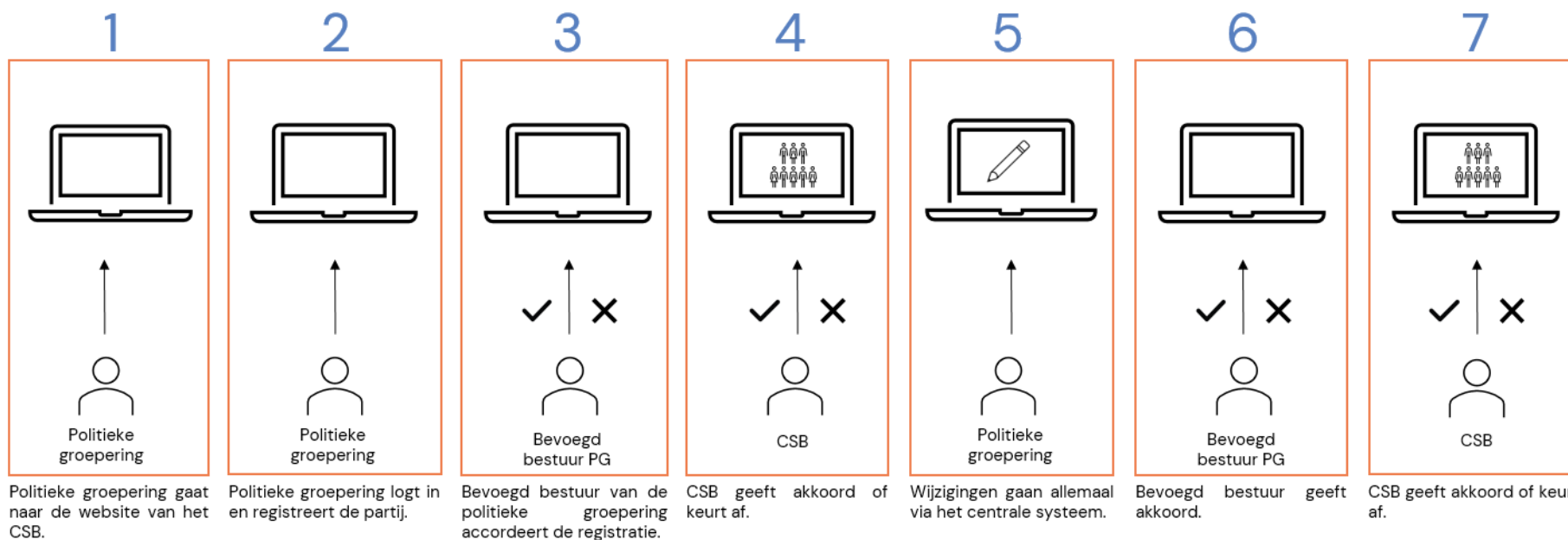
2. Grafische weergaven van het proces

Nieuw centraal systeem

Registraties – niet-zittende partijen

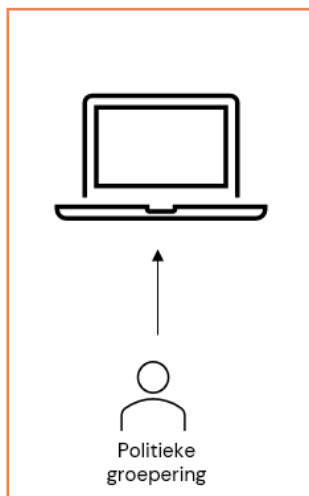
(1/2)

Registraties – zittende partijen

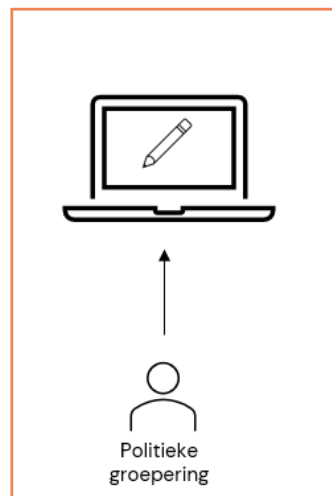
(2/2)

1

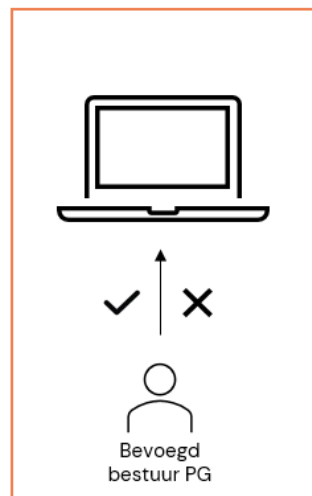
Politieke groepering logt in met al gegenereerde account.

2

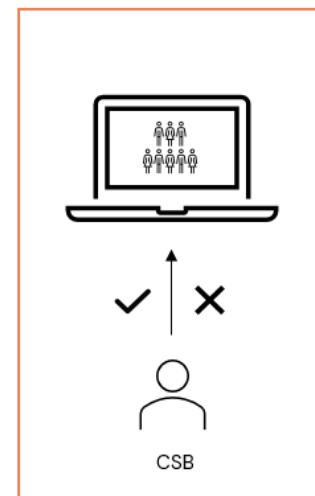
Politieke groepering geeft wijzigingen door.

3

Bevoegd bestuur geeft akkoord.

4

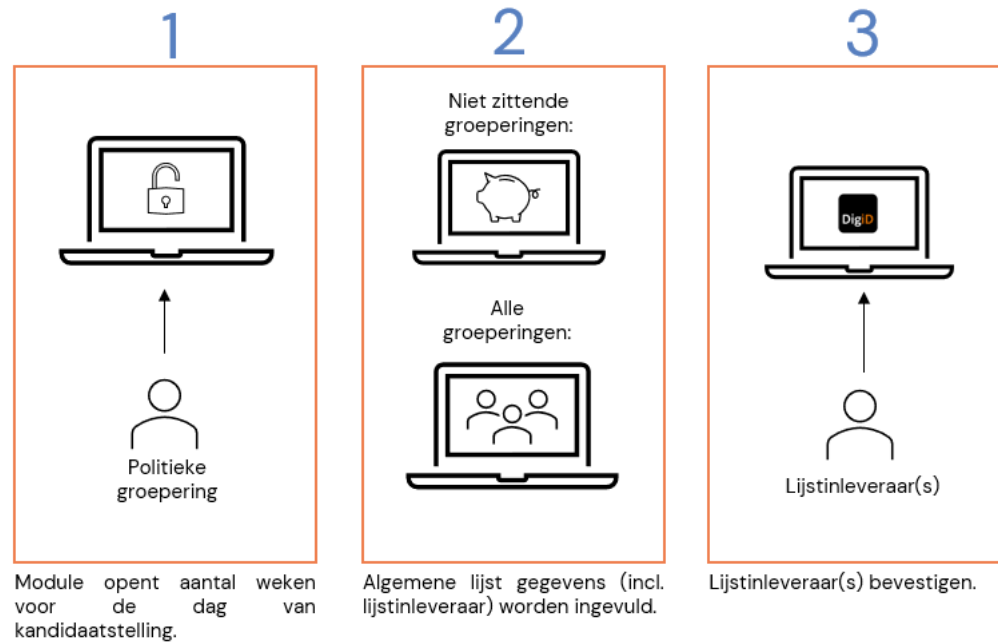

CSB geeft akkoord of keurt af.

Geregistreeerde partij: Lijst aanmaken

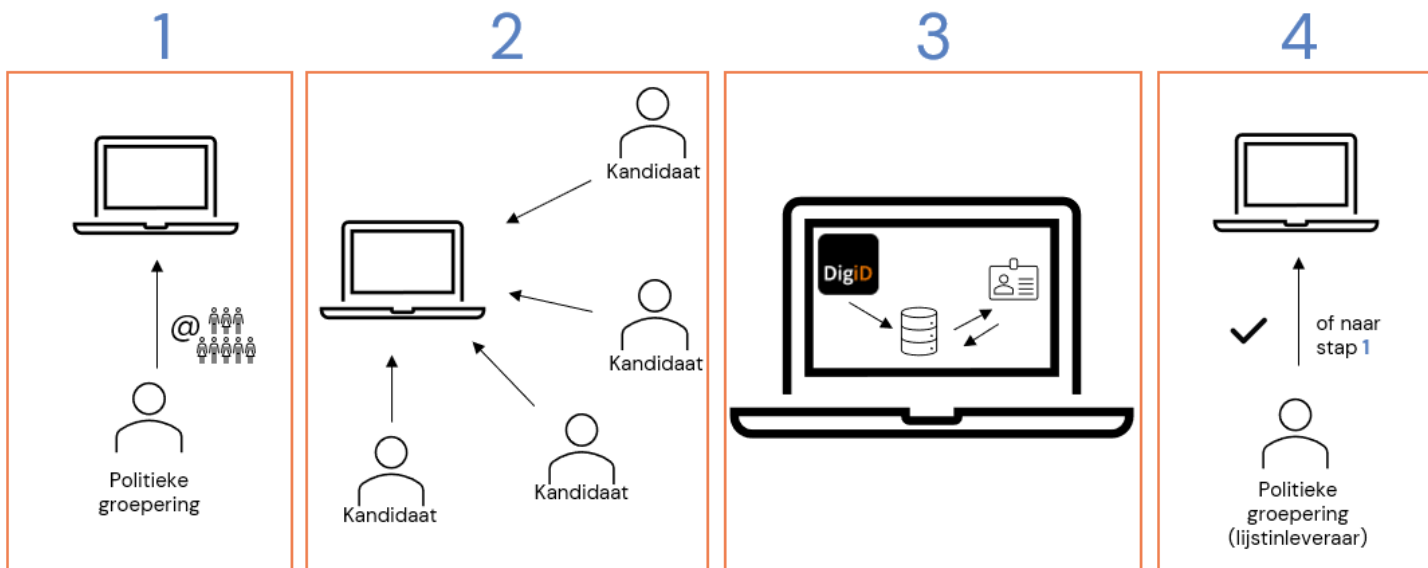
(1/3)

Kandidaten op de lijst

Politieke groeperingen

(2/3)

Politieke groepering maakt kandidatenlijst aan.

Kandidaten gaan naar de portal.

Kandidaten loggen in met eID (bijv. DigiD) en geven instemming voor hun plek op de lijst.

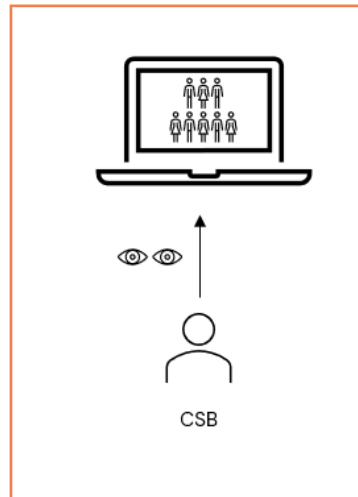
Politieke groepering (lijstinleveraar) geeft akkoord of past de gegevens nog aan (bij grote wijzigingen > naar stap 1).

Kandidaten op de lijst

Centrale stembureaus

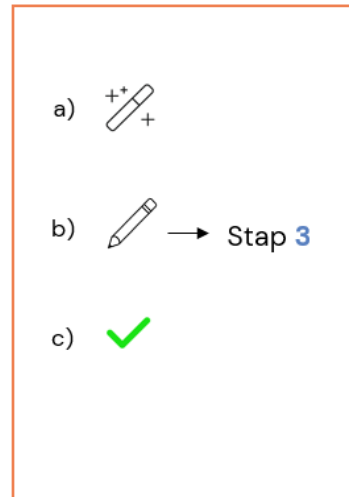
(3/3)

5

CSB kan gegevens inzien. Systeem doet een automatische BRP check.

6

Het CSB heeft de volgende opties:
a) Ambtshalve correctie politieke groepering krijgt bericht
b) Voorgestelde wijziging → terug naar stap 3 voor die specifieke kandidaat
c) Goedkeuren lijst (beoordeling)

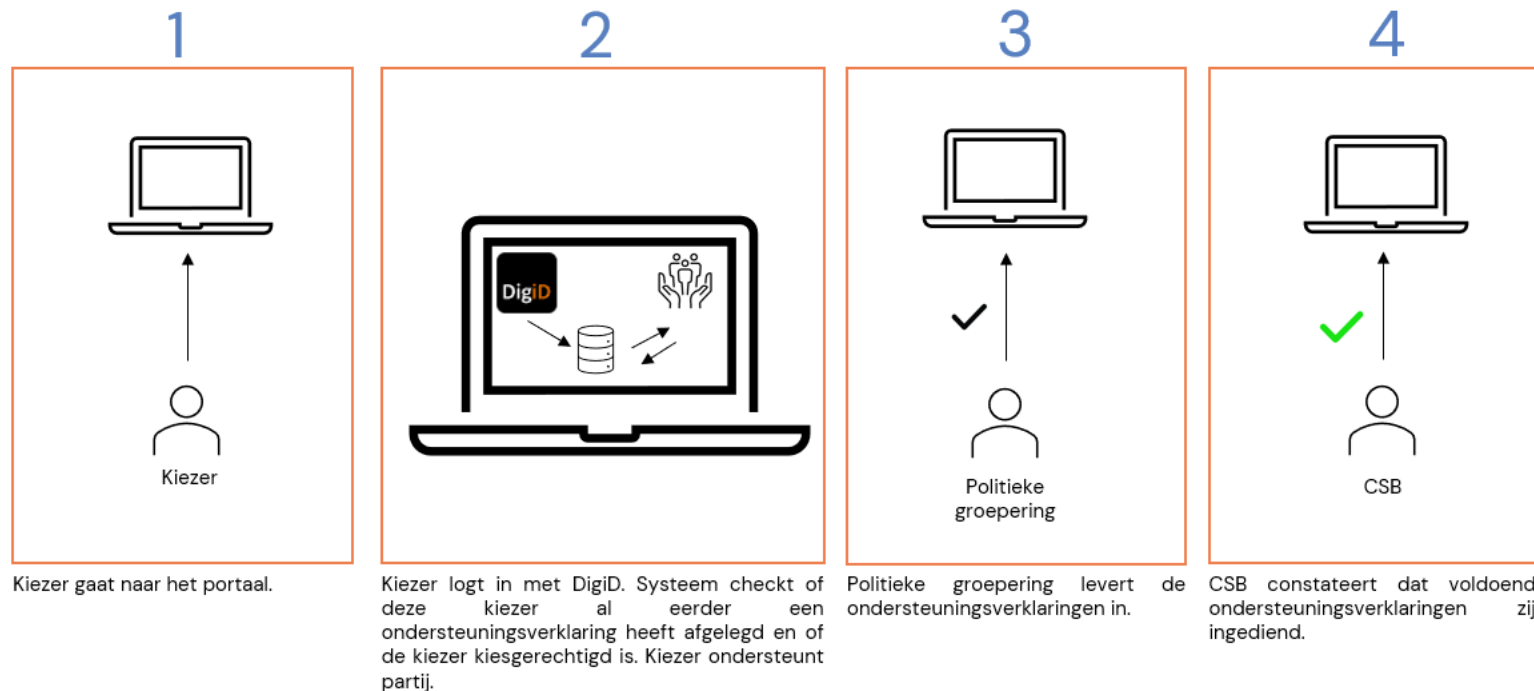
7

Politieke groepering krijgt bevestiging van ingeleverde lijst.

Ondersteuningsverklaringen – optie 1

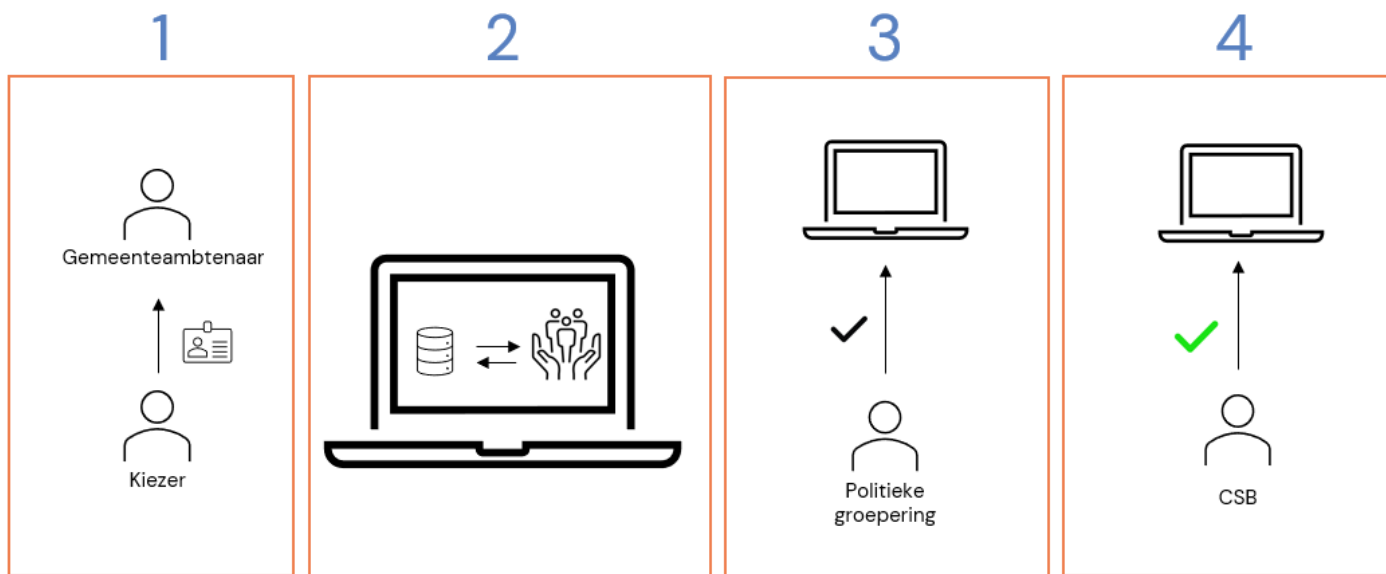
(1/2)

Ondersteuningsverklaringen – optie 2*

(2/2)

*Alleen op afspraak

Kiezer gaat naar het gemeentehuis.

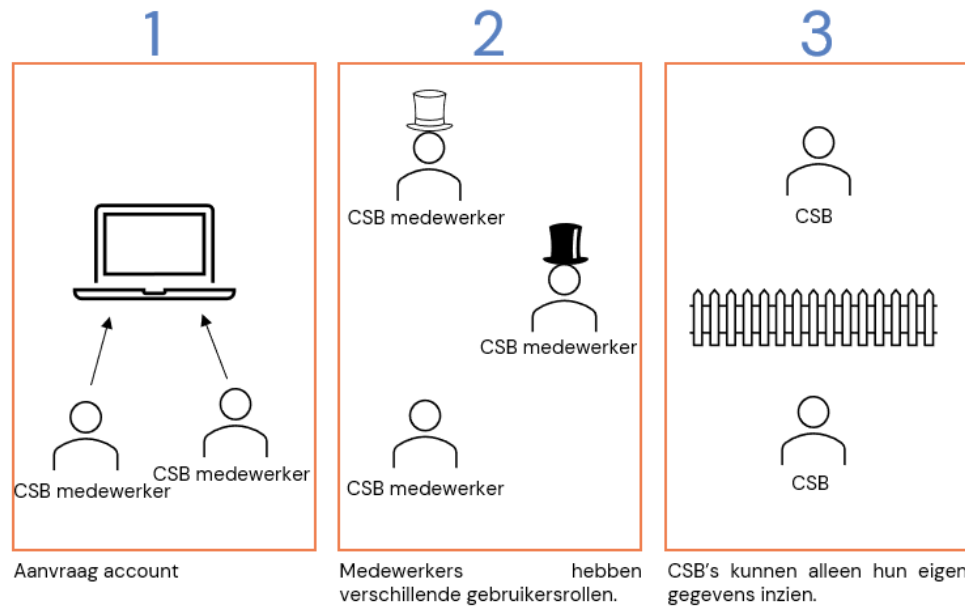
De gemeenteambtenaar registreert de ondersteuningsverklaring voor de kiezer in het systeem. Het systeem kijkt of de ondersteuningsverklaring uniek en geldig is.

Politieke groepering levert de ondersteuningsverklaringen in.

CSB constateert dat voldoende ondersteuningsverklaringen zijn ingediend.

Inloggen en accounts CSB's

(1/1)

3. Gegevens kandidatenlijst

(Bijlage bij Uitvoerbaarheidstoets paragraaf 5.1 onderdeel c.)

1. Indien een aanduiding boven de lijst wordt geplaatst, dan helpt het systeem met de juiste aanduiding doordat deze al is geregistreerd en ingevoerd in het systeem. In het geval een registratie nog niet onherroepelijk is (zie G 1 en G 2, lid 8) wordt hiervan mededeling gedaan bij de lijst in het e-KS. Het CSB kan een alsnog geregistreerde of alsnog geschrapte aanduiding toevoegen of schrappen van de lijst.
2. In geval van het ontbreken van een aanduiding kan de 'blanco' lijst in deze fase van kandidaatstelling worden aangeduid met de naam van de lijstaanvoerder.¹²
3. In geval van samenvoeging van aanduidingen dient elke partij de andere partij daartoe te autoriseren en te melden vanuit welke account de lijst wordt ingediend.
4. Indien een logo bij de lijst wordt geplaatst, wordt overeenkomstig het bepaalde met betrekking tot een aanduiding gehandeld. Bij samenvoeging van logo's worden deze naast elkaar geplaatst. (N.B. Nader bezien of logo's ook onder elkaar kunnen worden geplaatst, mede in relatie tot de ontwikkeling van regelgeving over het plaatsen van logo's op het stembiljet.)
5. Indien van toepassing: naam en nummer van de bankrekening vanwaar de waarborgsom is betaald en de datum van overboeking. (Het e-KS vraagt hier alleen om indien het niet gaat om een 'zittende partij'; de gegevens van zittende partijen worden door het CSB vooraf ingevoerd op basis van de uitslag van de voorgaande verkiezing.)
6. Per kandidaat: naam en overige persoonsgegevens. De partij vraagt het BSN van de kandidaat (bij de kandidaat, niet via de BRP); de overige gegevens worden dan 'opgehaald' uit de BRP. (De kandidaat voegt zelf de keuze-gegevens toe: roepnaam, partnernamen.)
7. Keuze voor het wel of niet vermelden van roepnaam en geslacht op de lijst.¹³
8. Indien het een verkiezing betreft met meer dan één kieskring: voor welke kieskring(en) wordt de lijst ingediend. (Keuze uit: alle of aanvinken per kieskring.) Per kandidaat wordt aangegeven in welke kieskring en op welke plek op de kandidatenlijst deze staat.
9. Het e-KS produceert per kieskring een totaalijst met de te publiceren gegevens van de kandidaten (zonder de geboortedatum). De partij kan deze kopiëren voor eigen gebruik. De kandidaten kunnen de volledige lijsten waar zij op staan zien. De kiezer die een lijst

---

¹² In de fase van kandidaatstelling is er nog geen lijstnummer. Bij de vermelding van een blanco lijst op het stembiljet kan wel het lijstnummer worden gebruikt.

¹³ Deze keuze wordt in het algemeen op partij-niveau gemaakt. Zie ook hieronder par. 4 punt 5.

wil ondersteunen kan de betreffende lijst (van zijn kieskring) zien en ook de lijsten van de betreffende partij in de overige kieskringen.

4. Te controleren gegevens bij kandidatenlijst

(Bijlage bij Uitvoerbaarheidstoets, paragraaf 5.1 onderdeel f)

1. Betaling waarborgsom KS. Van toepassing voor groeperingen die niet al een zetel hebben. Het e-KS meldt - op basis van de na de voorgaande verkiezingen door het CSB ingevoerde gegevens - de eventuele verplichting tot het betalen van een waarborgsom. -> Het CSB checkt de betaling van de waarborgsom en geeft akkoord in het e-KS. Hiervoor dient het CSB rechtstreeks toegang te hebben tot de rekening waarop de waarborgsom is gestort.
  - N.B. CSB heeft zelf geen betaalrekening. Waarborgsommen worden gestort op de rekening van BZK, gemeente of waterschap. CSB moet derhalve afspraken maken met de beheerders van die rekeningen.
2. Identiteit inleveraar. ->CSB checkt via e-KS. Inleveraar verstrekt naam, adres, geboortedatum en BSN en inlog via elektronisch identificatiemiddel (E-ID).
3. Kiesgerechtigdheid inleveraar ->BRP-check via e-KS. N.B. Dit moet worden gecheckt op het moment van formeel inleveren lijst, dus bij de (eerste) inlevering binnen periode KS.
4. Machtiging inleveraar om aanduiding boven lijst te plaatsen. ->(H 3. Check door e-KS op basis van geregistreerde gegevens. Bij papieren variant (noodoptie) zo nodig schrapping door CSB, I 6 lid 2.a.)
5. Vermelding kandidaat op lijst conform H 2 Kiesbesluit:¹⁴
  - Naam en voorletters ->BRP-check.
  - Geboortedatum ->BRP-check. H 7 lid 1: leeftijdscheck -> door e-KS. Per verkiezing voert de Kiesraad de leeftijdsgrens in.

---

¹⁴ Zie ook 'Beleidsregel van de Kiesraad omtrent de vermelding van kandidaten op de kandidatenlijst 2024', Staatscourant Nr. 12691, 18 april 2024.

- Roepnaam (keuze)¹⁵ ->CSB-check.
- Naam/namen echtgenoot of partner -> zo mogelijk BRP-check, anders door CSB.
- Gemeente én woonplaats ->BRP-check resp. BAG indien de woonplaats een kern is die niet als woonplaats in BRP staat. N.B. bij lokale verkiezingen ook plaatsnamen in Fries mogelijk.
- Nadere aanduidingen naam (predikaat of adellijke titel, patroniem) ->BRP
- Geslacht (m/v/o; keuze geslachtsvermelding wel/niet op lijst)¹⁶ ->BRP-check

Het CSB kan ambtshalve gegevens aanpassen en in overeenstemming brengen met het BRP. Dit heeft verder geen gevolgen voor de al ingediende instemmingsverklaringen en ondersteuningsverklaringen.

6. Verklaringen van kandidaten:

- a. Instemmingsverklaring (H 9) ->e-KS-check
- b. Indien woonplaats buiten NL: aanwijzing gemachtigde (H 10) ->BRP-check
- c. Eventueel, woonplaats in NL: aanwijzing gemachtigde (H 10a, keuzevrijheid (alleen bij 'moederlijsten') ->e-KS-check
- d. Indien van toepassing: aanwezigheid verklaring van vestiging in provincie/ws/gemeente (H 7 lid 3) ->BRP-check op basis van opgegeven woonplaats. Voor kiescollege niet-ingezetenen verklaring van vestiging buiten Nederland.
- e. EP: aanwezigheid verklaring niet elders kandidaat (Y 13) ->CSB checkt

---

¹⁵ Over het vermelden van een roepnaam worden in het algemeen op partijniveau afspraken gemaakt. Het e-KS biedt deze keuzemogelijkheid bij het opstellen van de lijst en maakt de gemaakte keuze zichtbaar, zodat kandidaten hierover desgewenst afspraken kunnen maken met de partij.

¹⁶ De keuze voor 'o' moet nog worden geregeld in Kiesbesluit. Behalve het invullen van het geslacht als zodanig (m/v/o) moet ook worden ingevuld of men het geslacht op de lijst vermeld wil hebben. Hierover worden in het algemeen op partijniveau afspraken gemaakt. Het e-KS biedt deze keuzemogelijkheid bij het opstellen van de lijst en maakt de gemaakte keuze zichtbaar, zodat kandidaten hierover desgewenst afspraken kunnen maken met de partij. Als een partij kiest voor vermelding van het geslacht moet de kandidaat hiermee instemmen. Zo niet dan wordt bij die kandidaat het geslacht niet op de lijst vermeld.

- f. EP: Indien onderdaan van andere lidstaat: aanwezigheid verklaring niet uitgesloten van kiesrecht elders in EU (Y 35) ->e-KS-check

In het uitzonderlijke geval dat een kandidaat niet beschikt over een E-ID beschikt kunnen fysieke verklaringen worden geüpload. Zie paragraaf 6.3 van de uitvoerbaarheidstoets.

Als het CSB constateert dat verklaringen ontbreken, geeft het gelegenheid tot herstel ofwel aanvulling. Eventueel schrappen van kandidaten is pas aan de orde in de I 4-zitting.

7. Overig:

- a. Het e-KS laat niet toe dat een kandidaat op meer dan één lijst in dezelfde kieskring wordt geplaatst (H 7 lid 2). N.B. De Kieswet (I 6, lid 1, g) bepaalt dat CSB een kandidaat schrapt die voorkomt op meer dan één lijst in een kieskring. Dat geldt dan voor alle lijsten waarop de kandidaat voorkomt. Als het e-KS het onmogelijk maakt dat een kandidaat op meer dan één lijst in een kieskring wordt geplaatst, dan behoeft de schrappingsbevoegdheid niet meer te worden toegepast. In het geval kandidatenlijsten ook op papier kunnen worden ingediend, blijft het relevant.
- b. Het e-KS signaleert dat er meer kandidaten op de lijst worden geplaatst dan het maximum aantal. Het e-KS laat dat niet toe. (Maximaal 50 of 80, H 6 lid 2.) Zelfde N.B. als bij kandidaat op meer dan één lijst. I 6, lid 1 i.
- c. Het e-KS signaleert dat een aanduiding is geplaatst boven meer dan één van de voor dezelfde kieskring ingeleverde lijsten. Het e-KS laat dat niet toe. Zelfde N.B. als bij kandidaat op meer dan één lijst. I 6 lid 2.
- d. Het e-KS checkt alle geregistreerde aanduidingen. N.B. Kieswet art I 6 lid 3: CSB brengt niet correcte aanduiding zo nodig in overeenstemming met de registratie; deze bevoegdheid is alleen nog relevant voor op papier ingediende lijsten.

5. Planning en acties

Zie de tabel op de volgende bladzijden.

Tabel Planning / acties

(1) Huidig	Dag	(2) Volgens advies Kiesraad 2022	Dag *1)	(3) Voorstel definitieve planning versie 16-10-2024
	ntb	e-KS open voor aanmaken kandidatenlijst	86ma	e-KS open voor aanmaken kandidatenlijst. Start periode waarin PG lijst invoert en documenten aanmaakt in e-KS. E-KS geeft statusupdates
Laatste dag registraties	86	Laatste dag registraties	86ma / 72ma	Laatste dag registraties Eventueel met ca. 14 dagen te verlengen c.q. periode van behandeling registraties in te korten
	/		/	
	64	Start ond.verkl. H4	64di	
	63	H4	63wo	
	62	H4	62do	
	61	Start periode KS (12 dagen) Inleveren H1, H3, H9, H4	61vr	Start periode afleggen Onderst.verkl. (10+1 dagen) Mits lijst H 1 compleet*2)
	60	Inleveren H1, H3, H9, H4. Controle CSB	60za	Mogelijkheid tot afleggen ondersteuningsverklaringen
	59	Inleveren H1, H3, H9, H4. Controle CSB	59zo	Mogelijkheid tot afleggen ondersteuningsverklaringen
	58	Inleveren H1, H3, H9, H4. Controle CSB CSB informeert uiterlijk 3 ^e werkdag na inlevering over verzuimen.	58ma	Mogelijkheid tot afleggen ondersteuningsverklaringen
Ondersteuningsverklaringen H4 (14 dagen)	57	Inleveren H1, H3, H9, H4 / Controle CSB / Herstel verzuimen (incl. H4)	57di	Mogelijkheid tot afleggen ondersteuningsverklaringen
H4	56	Inleveren H1, H3, H9, H4 / Controle CSB / Herstel verzuimen (incl. H4)	56wo	Mogelijkheid tot afleggen ondersteuningsverklaringen
H4	55	Inleveren H1, H3, H9, H4 / Controle CSB / Herstel verzuimen (incl. H4)	55do	Mogelijkheid tot afleggen ondersteuningsverklaringen
H4	54	Inleveren H1, H3, H9, H4 / Controle CSB / Herstel verzuimen (incl. H4)	54vr	Mogelijkheid tot afleggen ondersteuningsverklaringen
H4	53	Inleveren H1, H3, H9, H4 / Controle CSB / Herstel verzuimen (incl. H4)	53za	Mogelijkheid tot afleggen ondersteuningsverklaringen
H4	52	Inleveren H1, H3, H9, H4 / Herstel verzuimen (incl. H4)	52zo	Mogelijkheid tot afleggen ondersteuningsverklaringen

H4	51	Inleveren H1, H3, H9, H4 / Herstel verzuimen (incl. H4)	51ma	Mogelijkheid tot afleggen ondersteuningsverklaringen (tot inlevering lijst)	Dag KS; start periode KS (5 dagen*3) Inleveren H1, H3, H9 + H4 Voorwaarde: waarborgsom betaald + stukken compleet Onderzoek CSB*4)
H4	50	Inleveren H1, H3, H9, H4 / Herstel verzuimen (incl. H4) Einde periode KS (12 dagen)	50di		Onderzoek CSB*4) Herstel verzuimen H1, H3, H9
H4	49	1 ^e onderzoeksdag CSB	49wo		Onderzoek CSB*4) Herstel verzuimen H1, H3 en H9
H4	48	2 ^e onderzoeksdag CSB	48do		Onderzoek CSB*4) Herstel verzuimen H1, H3 en H9
H4	47	3 ^e onderzoeksdag CSB	47vr		Einde periode KS Laatste dag (5 ^e) Herstel verzuimen H1, H3 en H9
H4	46	4 ^e onderzoeksdag CSB	46za		1 ^e dag controle CSB*5)
H4	45	5 ^e onderzoeksdag CSB	45zo		2 ^e dag controle CSB*5)
Dag KS: H1, H3, H9; H4	44	6 ^e onderzoeksdag CSB	44ma		3 ^e dag controle CSB*5)
Onderzoek CSB, zitting I 1	43	7 ^e dag. Uiterste dag CSB zitting I 4	43di		CSB zitting I 4
Herstel verzuimen	42	Beroep	42wo		Beroep
Herstel verzuimen	41	Beroep	41do		Beroep
CSB zitting I 4	40	Beroep	40vr		Beroep
Beroep	39	Beroep laatste dag	39za		Beroep laatste dag
Beroep	38	RvS	38zo		RvS
Beroep	37	RvS	37ma		RvS
Beroep laatste dag	36	RvS	36di		RvS
RvS	35	RvS	35wo		RvS
RvS	34	RvS	34do		RvS
RvS	33	RvS laatste dag	33vr		RvS laatste dag
RvS	32	Extra tijd voor drukken stembiljetten	32za		Reserve*6) Extra tijd voor drukken stembiljetten tenzij uitstel (calamiteiten)
RvS	31	Extra tijd voor drukken stembiljetten	31zo		Reserve*6) idem
RvS laatste dag	30	Extra tijd voor drukken stembiljetten	30ma		Reserve*6) idem
Drukken stembiljetten	29	Drukken stembiljetten	29di		Uiterlijk Drukken stembiljetten, verzenden stempassen c.a.
Verzenden stempassen c.a.	/	Verzenden stempassen c.a.	/		
Dag van stemming	0	Dag van stemming	0wo		Dag van stemming *1)

- *1) In geval van EP-verkiezing is de dag van stemming 1 dag later (op donderdag). Bij EP wordt daarom overal 1 dag opgeteld, zodat bijvoorbeeld de periode KS 5 werkdagen van ma t/m vr blijft, nl. dag 52 ma t/m dag 48 vr.
- *2) Voorwaarde dat lijst H1 compleet is. N.B. H9 en H3 hoeft pas bij inlevering compleet te zijn. Als de lijst alsnog wijzigt (bijv. doordat een kandidaat geen instemmingsverklaring geeft), dan vervallen de al afgelegde ondersteuningsverklaringen. Een partij heeft er dus zelf belang bij om – net als nu – pas met ondersteuningsverklaringen te starten als de lijst definitief is. De aannname wordt gedaan dat de geldigheid van een ondersteuningsverklaring tijdens het afleggen door het systeem gevalideerd wordt. Om die reden is het niet meer nodig dat er op een later moment na de inlevering nog wijziging of aanvulling H4 mogelijk is.
- *3) De periode KS start met de 'Dag van kandidaatstelling', op dag 51. De rest van de 'periode KS' is voor onderzoek en herstel van verzuimen. De periode KS is apart van de periode voor ondersteuningsverklaringen benoemd en daardoor geen 11 maar 5 dagen. Deze periode kan in geval van calamiteiten worden verlengd. De 3 reservedagen (32-30) bieden hiervoor ruimte.
- *4) Het onderzoek door het CSB vindt plaats gedurende de hele periode van KS (dag 51 t/m 47). Het CSB informeert de partij z.s.m. (zo mogelijk op dezelfde dag en anders de volgende dag) en uiterlijk op de 2^e werkdag na inlevering van de lijst. Ook na herstel van verzuimen beoordeelt het CSB dit z.s.m. en informeert de partij zodat deze zo nodig aanvullend herstel kan plegen. N.B. er moet ook een equivalent van artikel I 3 worden geregeld: ter inzage ingeleverde lijsten en ondersteuningsverklaringen.
- *5) Het aantal controledagen CSB is ingekort van 7 naar 3, maar in geval van calamiteiten kan de CSB-zitting I 4 worden verplaatst of geschorst van de 4^e tot maximaal de 7^e dag. De 3 reservedagen (32-30) bieden hiervoor ruimte.
- *6) Deze reservedagen kunnen in geval van langdurig niet beschikbaar zijn van het digitale systeem worden benut voor het verlengen van termijnen.